

УДК 327.323:339.923(5)

Кухарик В.В. – к. е. н., старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами ВНУ імені Лесі Українки

ВСЕБІЧНА ТА ПРОГРЕСИВНА УГОДА ПРО ТРАНСТИХООКЕАНСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ПРИКЛАД МЕГАРЕГІОНАЛЬНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ УГОДИ

Анотація. Всебічна та прогресивна угода про транстихоокеанське партнерство (СРТПП) є однією із мегарегіональних торговельних угод, основною метою якої є лібералізація торгівлі серед країн-членів Азіатсько-Тихоокеанського регіону. СРТПП є глибокою угодою, націленою на економічну інтеграцію країн. В угоді містяться положення, що виходять за рамки СОТ, які варіюються від товарів, послуг та інвестицій до нових важливих питань, таких як цифрова економіка, права інтелектуальної власності, регулярна узгодженість, праця та навколишнє середовище тощо.

Ключові слова: СОТ, мегарегіональна торговельна угода, СРТПП.

Kukharyk Viktoriia. The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership as an Example of Megaregional Trade Agreement

The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) is one of the examples of mega-regional trade agreements. CPTPP main purpose is the trade liberalization among the member states of the Asia-Pacific region. The CPTPP is a deep agreement aimed at the economic integration of member states. The agreement contains provisions that go beyond the WTO, ranging from goods, services and investments to important new issues such as the digital economy, intellectual property rights, regular coherence, labor and the environment etc.

Key words: WTO, megaregional trade agreement, CPTPP

Постановка проблеми. Якісно новим рівнем міжнародної економічної інтеграції є мегарегіональні торговельні угоди, поява яких зумовлена тим, що Світова організація торгівлі (СОТ) не справляється зі своїми функціями. У результаті, тенденція до фрагментації світової торгівлі в регіональному напрямку посилюється ще більше. Водночас, появляються нові глибокі інтеграційні партнерські відносини між регіонами, що охоплюють широке коло питань міжнародного регулювання торговельно-економічних відносин.

Мета дослідження полягає у дослідженні Всебічної та прогресивної угоди про транстихоокеанське партнерство (СРТПП) як прикладу мегарегіональних торговельних угод, що є новим рівнем міжнародної економічної інтеграції.

Результати дослідження. Нині, єдиною міжнародною економічною організацією, яка встановлює глобальні правила регулювання торгівлі є СОТ. Отже, ця організація є міжнародним майданчиком для вироблення правил торгівлі між країнами, обговорення умов торгівлі, проведення торгових переговорів, вирішення торгових проблем і суперечок між учасниками [5].

У 2001 р., у багатосторонній торговельній системі виникла криза, яка була спричинена тим, що з цього періоду не було прийнято жодного суттєвого рішення, яке б дозволило розширити свободу торгівлі. Таким чином, Дохійський раунд переговорів СОТ, який триває вже 20 років, зайшов у глухий кут.

Безумовно, враховуючи вищеперераховані тенденції, певні регіони мають на меті перетворитися на динамічну регіональну спільноту, на зону економічної конкуренції та геополітичного суперництва. Відповідно, ці регіони підписують мегарегіональні торговельні угоди для активізації процесів міжнародного економічного співробітництва, розширення торгівлі і максимізації переваг від участі у цих процесах.

Однією із найважливіших рис таких угод є широке коло охоплених питань міжнародного регулювання торговельно-економічних відносин, що виходить далеко за рамки існуючих норм і положень СОТ. Ці факти переконують, що у майбутньому, мегарегіональні торговельні угоди можуть

стати ядром формування нових правил і умов функціонування глобального торговельного середовища [7, с. 42].

Так, проривом у створенні правил торгівлі за рамками СОТ стало підписання 12 країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону (Нова Зеландія, Австралія, Бруней-Даруссалам, Канада, Чилі, Японія, Малайзія, Мексика, Перу, Сінгапур, США та В'єтнам.) Угоди про транстихоокеанське партнерство (ТТП, з англ. – Trans-Pacific Partnership (TPP) у лютому 2016 р. Ця угода передбачала: зниження тарифів та інших торгових бар'єрів на широкий спектр товарів, включаючи автомобільні та інших виробів, текстиль та одяг, а також сільськогосподарські товари, такі як м'ясо, молочні продукти, продукція та зернові; скасування обмежень на транскордонні послуги, додані правила, що забезпечують захист від дискримінації підприємств, які пропонують послуги в таких сферах, як роздрібна торгівля, зв'язок, розваги та фінанси; відкрити ринки для іноземних інвестицій серед країн-членів; прийняття правил щодо електронної комерції, які б забезпечували вільний потік інформації через кордони; захист інтелектуальної власності; трудові та екологічні норми; прийняття правил щодо прозорості, обмеження монополій та державних підприємств, а також правил, що мали на меті полегшити торгівлю малому бізнесу через кордон [4].

Метою цієї амбіційної мегарегіональної угоди, яка охоплювала кілька континентів і близько 40 % світової торгівлі, було створення повністю інтегрованої економічної зони та встановлення послідовних правил для глобальних інвестицій [6].

Проте, у січні 2017 р., США вийшли з ТТП, а решта одинадцять країн продовжили переговори з метою порятунку пакту. Результатом цього стало підписання у березні 2018 р. Всебічної та прогресивної угоди про Транстихоокеанське партнерство (з англ. – The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP), також відомої як ТТП 11. Нова угода є визначальним кроком на шляху до тіснішого торговельного та інвестиційного зв'язку в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та встановлює нові, високі стандарти для регіональної торгівлі.

Більшість оригінальних текстів ТТП залишилися цілими, а дві третини з 30 глав ТТП 11 ідентичні попередній угоді. Водночас, загалом 22 положення первісної угоди були призупинені або змінені, відмінивши питання, які були пріоритетними для США на початкових переговорах, але не користувалися підтримкою серед інших країн ТПП. Найбільш значні зміни відбулись у розділах щодо інвестицій та інтелектуальної власності [2].

СРТРР передбачає майже повну лібералізацію тарифів серед учасників (тарифи зберігаються лише в декількох чутливих областях – наприклад, Японія зберігає мита на рис, Канада – на молочну промисловість), включає положення про цифрову торгівлю, передачу даних та фінансові, професійні та ділові послуги [1].

Після Brexit уряд Великобританії знаходився у пошуку нових торговельних угод з основним акцентом на торгівлю з країнами, що не входять до ЄС. Відповідно, 1 лютого 2021 р. Уряд Великобританії офіційно подав заявку на приєднання до СРТРР, членство у якій є стратегічним напрямком зовнішньоекономічного розвитку країни. Так, у 2019 р. експорт товарів та послуг до країн СРТРР з Великобританії становив 58 млрд. фунтів стерлінгів (8,4% всього експорту країни). Імпорт склав 53 млрд. фунтів стерлінгів (7,3% від загальної кількості країни). Водночас, найбільшими торговими партнерами Великобританії серед країн СРТРР є Австралія, Канада, Японія та Сінгапур (на ці країни припадало близько 80% торгівлі Великобританії з країнами СРТРР у 2019 р.), [3].

Висновки.

Стратегічною економічною метою СРТРР є створення платформи для глибокої економічної інтеграції та всеосяжної угоди про вільну торгівлю. За допомогою цієї угоди країни-учасниці прагнуть лібералізувати та встановити нові правила гри в регіоні, окрім тих, що вже існують у рамках СОТ. СРТРР широко охоплює нові ідеї щодо інвестицій, послуг, в тому числі фінансових, конкуренції, державних закупівель, праці, інтелектуальної власності, навколишнього середовища тощо. Отже, членство країн в СРТРР не лише сприятиме підвищенню їх економіки, а й призведе до збільшення обсягу інвестицій в країнах.

Джерела та література

1. Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership. URL: <https://www.mfat.govt.nz/assets/Trade-agreements/CPTPP/CPTPP-Text-English.pdf>
2. From TPP to CPTPP. URL: <https://www.csis.org/analysis/tpp-cptpp>
3. The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP). URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9121/>
4. TPP Full Text. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/trans-pacific-partnership/tpp-full-text>
5. Van Grastek G. The History and Future of the WTO. WTO: Geneva, 2013. 698 p. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/historywto_e.pdf, с. 121-122
6. What's Next for the Trans-Pacific Partnership (TPP)? URL: <https://www.cfr.org/background/what-trans-pacific-partnership-tpp>
7. Іванов Є. І. Мегарегіональні торговельні угоди: основні положення та потенційний вплив на глобальну торгівлю / Є. І. Іванов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2016. – Вип. 17(1). – С. 38-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17%281%29__11, с. 42